

[Κουρδικό ημερολόγιο 5] “Θέλουμε ειρήνη. Αλλά δεν θα παραδοθούμε.”

Του Peter Schaber (μετάφραση: Συραγώ Λιάτσικου)

Ελευθερία στα Βουνά: Επίσκεψη στο PKK στην περιοχή Καντίλ

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών, τουρκικά μέσα ενημέρωσης έχουν αναφέρει επανειλημμένα ότι εκατοντάδες μαχητές έχουν σκοτωθεί κατά τη διάρκεια βομβαρδισμών στην οροσειρά Καντίλ, το προπύργιο του Κουρδικού Εργατικού Κόμματος, του PKK. Η περιοχή του Καντίλ βρίσκεται στα σύνορα μεταξύ Τουρκίας, Ιράκ και Ιράν. Δεν μπορούμε να αρνηθούμε πως αισθανθήκαμε άβολα, καθώς ο οδηγός του αυτοκινήτου μας περιηγούνταν στις γρήγορες αυτές εναλλαγές στο δρόμο για το αντάρτικο. Αλλά οι εικόνες φρίκης των βομβαρδισμών δεν είναι αρκετά ισχυρές για να τραβήξουν την προσοχή μας μακριά από το δέος που εμπνέει το τοπίο. Το όρος Καντίλ είναι μακράν η πιο όμορφη περιοχή που έχω δει ποτέ. Δύο αντάρτες μας σταματούν για λίγο, μας χαιρετούν, και μας στέλνουν στο δρόμο μας. Ανάμεσα σε κρυστάλλινα ορεινά ρυάκια, καταπράσινα δάση, και μεγαλοπρεπείς κορυφές, βλέπουμε εικόνες των Abdullah Öcalan και Sakine Cansiz.

Την στιγμή που φτάσαμε στον Heval* Zagros και τον σύντροφό του Heval D, έναν νεαρό μαχητή από το Μπακούρ, δεν μπορούσαμε πια να θυμηθούμε με τι ήμασταν φοβισμένοι. Πρώτον - και αυτό το ακούγαμε ξανά και ξανά - οι αεροπορικές επιδρομές του τουρκικού στρατού εναντίον του PKK δεν έχουν σχεδόν κανένα αποτέλεσμα· το αντάρτικο απλά ξέρει πώς να κινηθεί σε αυτό το έδαφος. Δεύτερον, η ταπεινότητα και η ηρεμία των ανθρώπων της περιοχής διώχνει μακριά κάθε φόβο.

"Δεν μπορείς να είσαι ανήσυχος όλη την ώρα"

Ανεβαίνουμε πάνω στο πίσω κάθισμα του τζιπ του Heval Zagros, δίπλα στο καλάσνικοφ. Καθώς ο Zagros οδηγεί μέσα στα βουνά, βλέπουμε τις συνέπειες των βομβαρδισμών. Από τη στιγμή που το κράτος δεν μπορεί να βλάψει το αντάρτικο, τιμωρεί τους πολίτες. Στην περιοχή Καντίλ, 8000 άνθρωποι ζουν σε 61 χωριά. Μπορούν και συνυπάρχουν με το αντάρτικο, οι μαχητές είναι ευπρόσδεκτοι, και η παρουσία τους είναι ένα μέρος της καθημερινής τους ζωής.

Δεν έχουν απομείνει πολλά: ερείπια στο χωριό που εξαφανίστηκε από τούρκικες βόμβες, σκοτώνοντας 8 άτομα.

Αν ταξιδεύεις μέσα από το Καντίλ, δεν υπάρχουν πραγματικές ενδείξεις για το ότι έχει μετατραπεί σε εμπόλεμη ζώνη από το τουρκικό κράτος. Βοσκοί οδηγούν τα πρόβατα, τις κατσίκες, και τις αγελάδες τους μέσα από ανώμαλα μονοπάτια, οι γυναίκες εργάζονται στα χωράφια, και τα παιδιά τρώνε παγωτό πεπόνι έξω από μικρά μαγαζάκια. Μόνο ένα απανθρακωμένο κατά τύχη κτίριο μας θυμίζει τις αεροπορικές επιδρομές που συνήθως συνοδεύονται από drones.

Σε ένα χωριό, το Ζεργκελέ, οκτώ άνθρωποι σκοτώθηκαν τον Αύγουστο του 2015. Οι συνθήκες ήταν ιδιαίτερα φρικτές. Όταν οι κάτοικοι άκουσαν τον ήχο των εκρήξεων, τράπηκαν σε φυγή. Μόλις συνειδητοποίησαν ότι μια ηλικιωμένη γυναίκα που είχε χτυπηθεί έλειπε, επέστρεψαν για να την σώσουν. Τα μαχητικά αεροσκάφη παρατήρησαν τις κινήσεις

τους και επέστρεψαν για να ρίξουν τις θανατηφόρες βόμβες.

Παρ' όλα αυτά οι άνθρωποι της περιοχής αφηφούν τον τρόπο της Τουρκίας διατηρώντας την συνηθισμένη, καθημερινή τους ζωή. Όταν σταματήσαμε σε ένα νεκροταφείο που έχει πάρει το όνομα του Mehmet Karasungur, του πρώτου μάρτυρα που έχει ταφεί εκεί, συναντήσαμε μια μονάδα από γυναίκες αντάρτισσες. Ρωτάω τον Heval Zagros αν είναι επικίνδυνο να βρισκόμαστε εκεί με τόσους άλλους ανθρώπους. Η απάντησή του είναι ειλικρινής, αλλά σαφής: “Φυσικά. Αλλά δεν μπορείτε να είστε ανήσυχοι όλη την ώρα.”

Ενάντια σε Τουρκία και Νταές**

Το νεκροταφείο Mehmet Karasungur είναι ένα αρχιτεκτονικό μνημείο τόσο για την μακροζωία όσο και για την γνησιότητα του κουρδικού απελευθερωτικού αγώνα. Περισσότεροι από 400 πεσόντες αγωνιστές έχουν ταφεί εδώ. Οι συγκρούσεις στις οποίες έχασαν τη ζωή τους επιβεβαιώνουν ότι το έκαναν για την ελευθερία και την ισότητα. Όπως εξηγεί ο Heval D.: «Εδώ βρίσκονται μάρτυρες από τους αγώνες με το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν, KDP, από τον πόλεμο κατά της Τουρκίας στη δεκαετία του 1990, από συγκρούσεις με τις ιρανικές δυνάμεις, καθώς και από τις εκστρατείες ενάντια στο Νταές στη Συρία και το Ιράκ. Αν θέλεις να ζήσεις με ειρήνη και ελευθερία πρέπει να κάνεις θυσίες».

Η σημασία του κουρδικού αγώνα γίνεται προφανής αν λάβουμε υπόψη τις απόψεις των αντιπάλων του παγκοσμίως, από την τουρκική κυβέρνηση μέχρι το Νταές. Το κουρδικό αντάρτικο προσφέρει μια γεύση από την κοινωνία που οραματίζεται. Πολλά από τα ιδανικά της έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή, τουλάχιστον στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό κάτω από συνθήκες πολέμου. Οι hevals ζουν μαζί, αποφασίζουν μαζί, και εξασφαλίζουν τα προς το ζην από κοινού. Μοιράζονται, συζητούν, και επικρίνουν, κυρίως τους ίδιους τους εαυτούς. Ανεξάρτητα από το πόσο ρομαντικό μπορεί να ακούγεται, οι κοινωνικές σχέσεις εδώ είναι τόσο συντροφικές και τόσο διαφορετικές από αυτό που έχουμε συνηθίσει που δεν μπορούμε παρά να αισθανόμαστε ντροπή.

“Βρήκαμε την ελευθερία μας”

Η μονάδα ανταρτισσών που γνωρίσαμε κάθεται μαζί μας για το μεσημεριανό γεύμα. Στρώνουμε το τραπέζι και τρώμε ένα νόστιμο κοτόπουλο, ρύζι, και “αντάρτικο εκμέκ”, ένα ψωμί που παρασκευάζεται από τους ίδιους τους μαχητές. Η Heval Berivan γελάει εγκάρδια όταν μας εξηγεί “πως η γεύση μπορεί να είναι διαφορετική: μερικές φορές είναι καλή, μερικές φορές κακή – όταν το ψήνουν οι άνδρες, είναι συνήθως κακή.”

Η Heval Berivan ανέβηκε στα βουνά για δύο λόγους: “Οι πιο σημαντικοί λόγοι για μένα ήταν το ότι είμαι γυναίκα και Κούρδισα.” Σαν παιδί, βίωσε τη διάκριση του κουρδικού πολιτισμού και της κουρδικής γλώσσας. “Θυμάμαι ότι με είχαν στείλει σε ένα τουρκικό σχολείο, αλλά εγώ δεν μιλούσα τουρκικά. Δεν καταλάβαινα τίποτα, ήταν μια διαφορετική κουλτούρα. Από παιδιά ξέραμε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά, αλλά δεν μπορούσαμε να το υποδείξουμε. Προσπαθούν να σε μετατρέψουν σε κάτι που δεν είσαι, να σε αποσπάσουν από τη δική σου κουλτούρα. Και σε ταπεινώνουν.” Ρώτησε τη μητέρα της γιατί της επιτρεπόταν να μιλήσει Κουρδικά σε αυτήν αλλά όχι στο σχολείο. “Ξέραμε ότι αυτό ήταν μια αντίφαση. Αλλά μόνο το ΡΚΚ μας έκανε να καταλάβουμε το ευρύτερο πλαίσιο.”

Μία από τις μαχήτριες του PKK

Ως γυναίκα, το να μπω στο PKK ήταν μια νέα αρχή. “Είναι σαν μια δεύτερη γέννηση. Αποτινάσσεις τους κοινωνικούς τρόπους που γνωρίζεις από την οικογένειά σου, την κοινωνία, και ολόκληρο το σύστημα. Εδώ έχουμε πολύ διαφορετικές απόψεις για τις γυναίκες, τη φύση και τη ζωή.” Στο κυρίαρχο σύστημα, οι γυναίκες είναι δεύτερης κατηγορίας ανθρώπινα όντα, εξηγεί η Berivan. “Θεωρούνται σαν ένα έπιπλο, ή μια μηχανή παραγωγής παιδιών.”

Στα βουνά, οι γυναίκες μπαίνουν πραγματικά σε διαδικασία να γνωρίσουν τον εαυτό τους. “Αφού μας κλοτσούσαν και μας χτυπούσαν, αρχίσαμε να αναπτύσσουμε μια συνείδηση και να αντιλαμβανόμαστε ότι θα μπορούσαμε να κάνουμε πράγματα μόνες μας. Έχουμε βρει την ελευθερία μας, και η αίσθηση αυτή είναι υπέροχη.”

Η Heval Berivan παραδέχεται ότι η ζωή στα βουνά έχει τις προκλήσεις της. Αλλά προσθέτει: “Δημιουργείς τον εαυτό σου από την αρχή. Αν καταφέρεις να υπομείνεις όλα αυτά, μπορείς να υπομείνεις σχεδόν τα πάντα. Οι προκλήσεις σε κάνουν ισχυρότερη, πιο ζωντανή.”

Από τις γερμανικές ένοπλες δυνάμεις στα βουνά

Υπάρχουν αρκετοί άνθρωποι εδώ από τη Γερμανία. Μας λένε ότι ο Kevin Jochim – ο διεθνιστής με το αντάρτικο όνομα Dilsoz Bahar - ο οποίος σκοτώθηκε στη Ροχάβα – έμαθε μόνος του Κουρδικά και Τούρκικα τόσο καλά, που ορίστηκε συντονιστής της επικοινωνίας μεταξύ των αντάρτικων μονάδων.

Έχουμε την ευκαιρία να συναντήσουμε ένα μαχητή που έχει έρθει από τη Γερμανία. Ο Heval Harun είναι εδώ έναν χρόνο. “Ένα μέλος της οικογένειάς μου είχε πέσει μάρτυρας στην Ροχάβα. Μερικοί από την οικογένειά μου είναι Κούρδοι και έχω πολλούς φίλους Κούρδους στη Γερμανία. Κανείς τους δεν ήθελε να έρθει, αλλά είπα στον εαυτό μου ότι οι άνθρωποι εδώ χρειάζονται όλη τη βοήθεια που μπορούν να έχουν.” Δεν χρειαζόταν ο Heval Harun να περάσει από εκπαίδευση σε όπλα όταν έφτασε. Για έξι χρόνια, υπήρξε διοικητής μιας μονάδας ειδικών δυνάμεων της Bundeswehr, των γερμανικών ενόπλων δυνάμεων. “Το αντάρτικο είναι εντελώς διαφορετικό από το NATO. Στο NATO, οι διοικητές είναι διοικητές και το δείχνουν. Ξέρω πώς να το κάνω κι εγώ αυτό. Αλλά εδώ είναι διαφορετικά. Εδώ, όλοι είναι ίσοι· μόνο τα καθήκοντα διαφέρουν.” Ο Heval Harun, ένας φιλικός και μωδής άνδρας, γελάει. Στο Αφγανιστάν, στο Ιράκ, στο Κόσσοβο πολέμησε για τα χρήματα. Το NATO, λέει, αγωνίζεται χωρίς καμία ιδεολογία, και αυτό είναι το πρόβλημα: «Οι στρατιώτες πολεμάνε μόνο για τους μισθούς.”

Τα ιδρυτικά μέλη του PKK, Abdullah Öcalan και Sakine Canziz

Ο Harun είχε έντονες αμφιβολίες κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του στο NATO. “Κάθε μέρα αναρωτιόμουν αν αυτό που έκανα ήταν το σωστό. Τέλος, αποφάσισα να μην πολεμήσω ποτέ ξανά για λεφτά.” Ο Harun δεν μετανιώνει για την απόφασή του και δεν θέλει να επιστρέψει. “Οι περισσότεροι από τους ανθρώπους που συμμετέχουν στο αντάρτικο προέρχονται από το καπιταλιστικό σύστημα. Γι' αυτούς, αλλάζουν σχεδόν τα πάντα, γιατί δεν έχουμε τίποτα κοινό με αυτό. Ο Harun έχει αφήσει την παλιά του ζωή πίσω, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών του, τα οποία, ελπίζει, θα είναι σε θέση να 'ρθουν

κι αυτά μαζί του μία ημέρα. “Στο καπιταλιστικό σύστημα, όλα γίνονται για τα λεφτά. Αν δεν έχεις κάποια, είσαι ένα τίποτα. Αν έχεις πολλά, έχεις πολλούς φίλους. Εδώ, δεν είναι έτσι.”

Όπως και άλλοι, ο Harun δεν φοβάται τις αεροπορικές επιδρομές. “Επιτρέψτε μου να το θέσω έτσι: είμαστε πάντα έτοιμοι για καμουφλάζ. Αν ακούμε από το ραδιόφωνο ότι πλησιάζουν drones ή μαχητικά αεροσκάφη, τα πάντα θα πρέπει να καλυφτούν στη στιγμή.” Δείχνοντας προς μια γειτονική κοιλάδα λέει: “Αυτό είναι το μέρος που βομβαρδίσανε μόλις πριν από δύο ημέρες. Έχουν πέσει οκτώ ή εννέα βόμβες, αλλά κανένας από τους ανθρώπους μας δεν βρισκόταν εκεί.” Και προσθέτει: “Αυτή είναι η περιοχή μας και δεν έχουν τίποτα που να μπορούν να χρησιμοποιήσουν εναντίον μας εδώ. Φυσικά, μπορούν να μας ρίξουν βόμβες από τα F16 τους, αλλά αν στείλουν στρατεύματα, δεν πάνε πουθενά.”

Πράγματα που δεν μπορείς να εξηγήσεις

“Δεν μπορούμε να μιλάμε για μία ανακωχή τώρα. Όλοι θέλουμε την ειρήνη και γι 'αυτό είμαστε εδώ. Αλλά εμείς δεν θα παραδοθούμε.” Πολλοί εδώ είναι αισιόδοξοι για τη στρατιωτική γενναιότητα του αντάρτικου. Το αντάρτικο είναι ισχυρό και γίνεται όλο και ισχυρότερο. Μια ημέρα πριν φτάσουμε στο Καντίλ, οι Λαϊκές Αμυντικές Δυνάμεις, το HPG, δημοσίευσε ένα βίντεο με την κατάρριψη τουρκικού στρατιωτικού ελικοπτερου. Αυτή ήταν η πρώτη φορά που καταγράφηκε η επιτυχής χρήση του λεγόμενου MANPAD από το κουρδικό αντάρτικο. Προτού κυκλοφορήσει το βίντεο, η τουρκική κυβέρνηση είχε επικαλεστεί “τεχνικά προβλήματα” για την αιτία συντριβής του ελικοπτερου.

Μετά τη συζήτησή μας με τον Heval Harun, πάμε να συναντήσουμε τη Bese Hozat, μια από τις ηγέτιδες της Ομάδας των Κοινοτήτων του Κουρδιστάν, KCK, και ένα ηγετικό μέλος του PKK. Φτάνει με ένα σωματοφύλακα, αλλά δεν φαίνεται φιλόδοξη. Δεν μπορούμε να μην τη συγκρίνουμε με την συνάντησή μας με κορυφαίους αξιωματούχους της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν, το PUK, ένα από τα μεγάλα κόμματα στο Νότιο Κουρδιστάν. Ήταν κι αυτοί φιλικοί, αλλά οι πομπώδεις αίθουσες στις οποίες υποδέχονταν τους φιλοξενούμενούς τους από μόνο του περνούσε το μήνυμα πως επισκέπτεσαι σημαντικούς ανθρώπους με υπηρετές· άνθρωποι που, “τα έχουν καταφέρει”, κάτι που αποτελεί την απόλυτη αρετή στον καπιταλισμό. Η Bese Hozat, από την άλλη, κάθεται κάτω από ένα δέντρο, στις ίδιες πλαστικές καρέκλες με μας. Όπως όλοι οι αντάρτες ζει στα βουνά, αντιμετωπίζοντας τους ίδιους κινδύνους. Με το που πάμε να αρχίσουμε τη συνέντευξή μας, λαμβάνουμε το μήνυμα πως πλησιάζουν μαχητικά αεροσκάφη. Σε αντίθεση με εμάς, η Bese Hozat δεν ανησυχεί. Μόνο τις σημαίες κατεβάζουν, μιας και τα drones μπορούν να τις δουν.

Bese Hozat, μια από τις ηγέτιδες της Ομάδας των Κοινοτήτων του Κουρδιστάν

Όπως όλοι όσοι έχουμε συναντήσει εδώ, η ηγέτιδα του KCK μας εντυπωσίασε με την προσωπικότητά της. Είναι δύσκολο να το εκφράσεις με λόγια, αλλά η αβίαστη αλληλεγγύη, η ηρεμία και η γενναιοδωρία των ανθρώπων που συναντάμε είναι συναρπαστική και εκφράζεται σε κάθε χειρονομία, χαμόγελο, βλέμμα, ακόμα και χειραψία. Το περιβάλλον και ο τρόπος ζωής τους έχουν δημιουργήσει ιδιαίτερους χαρακτήρες. Δεδομένου ότι είναι δύσκολο να αποφύγουμε τα κλισέ για την περιγραφή της κατάστασης, η Heval Berivan το θέτει μάλλον καλύτερα: “Δεν μπορείς να εξηγήσεις πραγματικά την ζωή εδώ. Θα πρέπει να τη ζήσεις.”

Επίλογος

Ο Heval D φτερνίζεται. Λέω “çok Yasa”, που στα τούρκικα σημαίνει “γείτσες!” και κυριολεκτικά σημαίνει “να έχεις μακροζωία!”. Ο ίδιος απαντά με «çok değil ... ama güzel», και γέλια. “Δεν είναι για να ζεις πολύ, αλλά για να ζεις καλά και όμορφα.”

*Το Heval είναι κουρδική λέξη η οποία σημαίνει φίλος

**Ισλαμικό Κράτος

Φωτογραφίες: Willi Effenberger

Μετάφραση από τα Γερμανικά G.K.

Πηγή: <http://lowerclassmag.com/2016/05/kurdistan-diaries-v-we-want-peace-but-w...>